

POSTĘPOWANIE NAUCZYCIELA W SYTUACJI PODEJRZENIA KRZYWDZENIA DZIECKA (przemoc fizyczna, emocjonalna, zaniedbywanie, wykorzystywanie seksualne)

PONIŻSZE DZIAŁANIA MOGĄ BYĆ PODEJMOWANE W INNEJ KOLEJNOŚCI, BO KAŻDA SYTUACJA JEST INNA.

UWAGA! W przypadku zagrożenia życia bądź zdrowia dziecka nie czekaj – bezzwłocznie zawiadom Sąd lub organy ścigania!

<p>ANALIZA CZYNNIKÓW RYZYKA KRZYWDZENIA DZIECKA</p> <p>Czynniki ryzyka powinny być analizowane w chwili przyjęcia dziecka do placówki – na bazie informacji uzyskanych od rodziców, nauczycieli z poprzednich placówek, etc.</p> <p>Nie we wszystkich rodzinach, w których występują czynniki ryzyka, dochodzić będzie do krzywdzenia dzieci.</p> <p>Przyjmuje się, że występowanie kilku czynników ryzyka powoduje konieczność objęcia rodziny dodatkową diagnozą, monitoringiem ale też wsparciem.</p>	<p>UWAGI</p> <p>Jeśli zbieranie wstępnego wywiadu nie jest praktykowane w placówce, analiza czynników ryzyka powinna być przeprowadzona w momencie zaniepokojenia jego sytuacją, zachowaniem, etc.</p>
<p>PROPOZYCJE METOD DIAGNOSTYCZNYCH</p> <p>obserwacja, rozmowa z dzieckiem i rodzicami, zabawy kierowane, zabawy tematyczne, inscenizacja bajek, zabawa w niedokończony zdania, analiza wypracowań, rysunków dziecka, ankietowanie dzieci, wywiad środowiskowy etc.</p>	<p>UWAGI</p> <p>Pamiętaj! Nie działaj samodzielnie. Poproś o pomoc pedagoga, psychologa szkolnego lub innego nauczyciela.</p>
<p>OBSERWACJA DZIECKA POD KĄTEM WYSTĘPOWANIA SYMPTOMÓW (OBJAWÓW) KRZYWDZENIA DZIECKA</p> <ul style="list-style-type: none"> z wypowiedzi dziecka z jego wyglądu - stwierdzenia u niego obrażeń fizycznych i/lub choroby z zaobserwowanych zaburzeń emocjonalnych lub zaburzeń zachowania 	<p>UWAGI</p> <p>Zaden z objawów nie musi oznaczać, że dziecku dzieje się krzywda. Kiedy jednak wystąpi jednocześnie kilka z nich – musisz działać.</p> <p>Notuj wszystkie swoje spostrzeżenia.</p>
<p>ROZMOWA Z RODZICAMI - WSKAZÓWKI</p> <ul style="list-style-type: none"> poinformuj rodziców/opiekunów dziecka o zauważonych przez siebie niepokojących symptomach w zachowaniu lub wyglądzie dziecka zapytaj o możliwe tego przyczyny zasugeruj obserwację zachowań dziecka, ewentualne konsultacje specjalistyczne (np. medyczne) po pewnym czasie zapytaj rodziców jakie działania podjęli, jeśli były to konsultacje, poproś o przyniesienie zaświadczenia lub zapytaj gdzie/u kogo zostały przeprowadzone obserwuj reakcję rodziców na zgłaszany problem – otwartość współpracy lub zaprzeczenie 	<p>UWAGI</p> <p>Nawet w sytuacji braku zgody/współpracy ze strony rodziców masz obowiązek działać jeśli podejrzewasz, że dziecku dzieje się krzywda.</p> <p>Notuj wszystkie rozmowy z rodzicami.</p>
<p>ROZMOWA Z DZIECKIEM - WSKAZÓWKI</p> <p>PODCZAS ROZMOWY Z DZIECKIEM PAMIĘTAJ O:</p> <ul style="list-style-type: none"> zapewnieniu właściwych warunków do przeprowadzenia rozmowy (czas i miejsce) przygotowaniu do rozmowy – wyciszeniu się, przemyśleniu celu rozmowy, pytań, które mogłyby pomóc oraz niezbędnych pomocy (materiały plastyczne, maskotki, pacynki etc.) dostosowaniu formy rozmowy do wieku dziecka (m.in. prosty, zrozumiały język, bieżące wyjaśnianie niezrozumiałych dla nauczyciela słów, określeń, jeżeli dziecko ma problemy z werbalizacją – może narysować lub pokazać etc.) <p>PODCZAS ROZMOWY NIE WOLNO:</p> <ul style="list-style-type: none"> pouczać, oceniać pośpieszać, ponaglać, okazywać zniecierpliwienie, wymuszać odpowiedzi chwalić, obiecywać nagrody pytać „dlaczego?”, pytać czy dziecko kocha sprawcę obiecywać dziecku, że nikomu o tym nie powiesz, że już nigdy się to nie powtórzy <p>PO ROZMOWIE POWIEDZ DZIECKU, ŻE:</p> <ul style="list-style-type: none"> to nie jego wina, nawet jeśli ten fakt ukrywało dobrze, że komuś powiedziało postarasz się mu pomóc 	<p>UWAGI</p> <p>Pamiętaj! Jednorazowa rozmowa z dzieckiem nie musi zakończyć się potwierdzeniem twoich podejrzeń. Często konieczne jest przeprowadzenie kilku rozmów.</p> <p>Warto zadbać o zbudowanie prawidłowego kontaktu z dzieckiem, zapewniając właściwą atmosferę takiej rozmowy, gwarantującej poczucie bezpieczeństwa danego dziecka.</p> <p>Notuj na bieżąco odpowiedzi dziecka oraz spostrzeżenia dotyczące jego zachowania.</p>
<p>ZGŁOSZENIE PODEJRZEN DYREKTOROWI PLACÓWKI</p> <p>Poinformuj dyrektora placówki o swoich ustaleniach. Uzgodnij dalszy sposób postępowania.</p> <p>Możliwe jest przeprowadzenie dodatkowych konsultacji na temat sytuacji rodziny z przedstawicielami innych instytucji lub zgłoszenie ustaleń/podejrzenia do sądu/organów ścigania.</p>	<p>UWAGI</p> <p>Pamiętaj! Nie działaj samodzielnie – masz prawo żądać od przełożonego pomocy.</p>
<p>KONSULTACJE Z PRZEDSTAWICIELAMI INNYCH INSTYTUCJI (ROWNIEŻ W RAMACH ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO)</p> <p>Masz prawo skonsultować swoje podejrzenia z przedstawicielami innych instytucji, które działają w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Mogą to być instytucje:</p> <ul style="list-style-type: none"> w których zainteresowaniu w danym momencie znajduje się rodzina w których zainteresowaniu powinna znaleźć się rodzina z uwagi na występujące w niej problemy które służą merytoryczną pomocą w tego typu sytuacjach. <p>Może to być np.: pracownik opieki społecznej, lekarz, dzielnicowy, specjalista ds. nieletnich, kurator, członek Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracownik telefonu zaufania, poradni rodzinnej lub innej poradni specjalistycznej.</p> <p>Konsultacje możesz przeprowadzić w ramach bezpośrednich kontaktów lub w formie zespołu interdyscyplinarnego (spotkanie przedstawicieli poszczególnych instytucji w jednym dniu i w jednym czasie).</p> <p>W ramach konsultacji masz m.in. możliwość:</p> <ul style="list-style-type: none"> szerzej zdiagnozować problem skonfrontować informacje/opinie przedstawicieli różnych instytucji uczestniczyć w określeniu strategii postępowania z danym przypadkiem. 	<p>UWAGI</p> <p>Ustawa o ochronie danych osobowych nie zabrania przetwarzania danych osobowych w sytuacjach związanych z niesieniem pomocy ofiarom przemocy.</p>
<p>ZGŁOSZENIE DO SĄDU/POLICJI/PROKURATURY</p> <p>O niepokojącej cię sytuacji i swoich ustaleniach możesz powiadomić również:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wydział Rodzinny i Nieletnich Sądu Rejonowego Policję Prokuraturę 	<p>UWAGI</p> <p>Uwaga! Możesz to zrobić pisemnie (w dowolnej formie, z podaniem danych dziecka) lub ustnie (telefonicznie, bezpośrednio) - również anonimowo.</p>
<p>PROFILAKTYKA UNIWERSALNA</p> <p>Specyfika zagrożenia, skutki jakie za sobą niesie oraz niewielka świadomość w tym zakresie warunkują konieczność podejmowania jak najwcześniejszych działań profilaktycznych skierowanych do dzieci, rodziców i opiekunów oraz bieżącą edukację samych nauczycieli.</p>	<p>UWAGI</p> <p>Działania profilaktyczne powinny być prowadzone systematycznie!</p>



NOTUJ WSZYSTKIE SWOJE SPOSTRZEŻENIA I PODEJMOWANE DZIAŁANIA

Czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka

Czynniki ryzyka to wybrane informacje nt. warunków/sytuacji/sposobu funkcjonowania rodziny sprzyjające krzywdzeniu dziecka/dzieci w tej rodzinie.

Analizuje się i ocenia czynniki leżące po stronie samego dziecka, rodziców i rodziny jako całości.

Czynniki ryzyka związane z osobą dziecka:

- niepełnosprawność fizyczna lub i psychiczna
- przewlekłe chore,
- specyficzne zachowania dziecka (nadpobudliwość, moczenie nocne, trudności ze spaniem, trudności z jedzeniem, etc.)
- deficyty rozwojowe (problemy z nauką)
- dziecko z poprzedniego związku (nieakceptowane przez drugiego partnera)
- wczesniactwo, pochodzenie z ciąży mnogiej, dzieci bliźniacze
- dziecko odseparowane od matki tuż po urodzeniu
- dziecko niespełniające oczekiwań rodziców (np. co do płci)
- dziecko urodzone po śmierci poprzedniego dziecka

Czynniki ryzyka związane z osobą rodzica:

- wczesne lub późne rodzicielstwo
- znaczna różnica wieku między matką a ojcem (powyżej 8 lat)
- niechciana ciąża, krótkie odstępy pomiędzy kolejnymi porodami
- poród bez zawarcia związku małżeńskiego z ojcem dziecka
- depresja poporodowa
- aktualnie niesatysfakcjonujący związek z partnerem
- doświadczanie krzywdzenia w obecnym związku
- doświadczanie krzywdzenia w dzieciństwie
- upośledzenie umysłowe, choroba psychiczna, zaburzenia osobowości
- niepełnosprawność fizyczna
- przewlekła choroba
- uzależnienie od alkoholu, narkotyków, lekarstw etc.
- prostyтуowanie się
- wyznawanie skrajnych ideologii, np.: religijnych

Czynniki ryzyka wynikające ze struktury i funkcjonowania rodziny:

- struktura rodziny: rodzina rozbita, wielodzietna, zastępcza, adopcyjna
- samotne rodzicielstwo
- rodzina niepełna czasowo (np. z powodu wyjazdów rodziców za granicę)
- posiadanie dzieci z różnych związków
- związek nieformalny
- małżeństwo mieszane etnicznie
- przewlekła choroba lub inwalidztwo w rodzinie
- zakłócenia w zakresie ról pełnionych przez poszczególnych członków rodziny (np. pełnienie przez dzieci ról dorosłych)
- niekorzystna sytuacja ekonomiczno-bytowa (np. trudne warunki mieszkaniowe - sanitarne, techniczne, zbyt duża liczba członków rodziny w jednym mieszkaniu/domu, bezrobocie etc.)
- rodzina wyizolowana społecznie
- długotrwałe konflikty w pożyciu małżeńskim
- uprzednia karalność, pozostawanie w zainteresowaniu sądu/Policji
- pobyty w placówkach interwencyjnych

Wybrane objawy mogące świadczyć, że dziecko jest krzywdzone - w odniesieniu do poszczególnych sfer funkcjonowania dziecka:

Sfera poznawcza

- nagle zaburzenia mowy
- brak zainteresowania otaczającym światem
- trudności w nauce
- problemy z pamięcią i koncentracją
- kłamstwa
- element „sekrety”, „nowego przyjaciela” etc., przejawiający się w wypowiedziach lub w różnych formach twórczości dziecka (rysunkach, wypracowaniach, listach, etc.)



Sfera emocjonalna

- nagle wahania nastroju – stany apatii lub wzmożonej aktywności
- infantylizacja zachowania, np.: ssanie kciuka
- niepokój, strach, lęk, ataki paniki
- problemy ze snem
- myśli i próby samobójcze
- uzależnienia np.: papierosy, alkohol, narkotyki, leki, Internet, hazard etc.
- negatywna samoocena
- zaburzenia depresyjne
- przesadna reakcja na niespodziewane bodźce (np. na podniesienie ręki)



Sfera społeczna

- obawa przed pewnymi ludźmi i miejscami, sytuacjami – zmiana zachowania dziecka w zależności od obecności osób lub miejsc, w których przebywa dziecko
- unikanie kontaktu fizycznego, odsuwanie się w nieoczekiwanych momentach, nadwrażliwość na dotyk
- wycofywanie się z kontaktów z innymi ludźmi
- zaburzenia w relacjach z rówieśnikami, np.: agresja lub wycofanie się
- częste nieobecności w szkole, opuszczanie lekcji WF



Sfera seksualna

- erotyzacja kontaktów społecznych
- seksualna aktywność w stosunku do zabawek i innych dzieci/osób
- nasiloną masturbacją (niezgodną z normą rozwojową)
- rysunki nacechowane treściami erotycznymi
- ryzykowne zachowania seksualne
- wulgaryzacja zachowań seksualnych, agresja seksualna
- ekshibicjonizm
- wczesna inicjacja seksualna
- zaburzony obraz własnego ciała
- brak zainteresowania płcią przeciwną
- uwodzicielskie, prowokacyjne zachowania



Sfera fizyczna

- ślady na ciele dziecka, np.: urazy, krwawienia, otarcia, siniaki, oparzenia etc.
- samookaleczenia
- zanieczyszczenia, np.: w higienie, ubiorze, odżywianiu, nieleczone choroby
- ból genitaliów, odbytu lub ust, upławy
- nadpobudliwość ruchowa
- nieczyścieczność, wyciek mocz, wysięki plackowate
- bóle głowy i omdlenia
- ciąża
- choroby weneryczne
- nawracające choroby skóry – świerzb, wszawica, grzybica, opryszczki, zajady, otarcia podniebienia
- ciągłe zaburzenia gastryczne nie mające możliwości do rozpoznania przyczyny – wymioty, utrata apetytu, trudności z jedzeniem, polykaniem, nadmierny apetyt, bulimia, anoreksja, otyłość, duże wahania wagi



POSTĘPOWANIE NAUCZYCIELA W SYTUACJI PODEJRZENIA KRZYWDZENIA DZIECKA

Dziecko – to osoba do **18** roku życia

Krzywdzenie dziecka to: jednorazowe lub powtarzające się, działanie lub zaniechanie (bezczyorność), osoby, instytucji lub społeczności, naruszające prawa lub dobra osobiste dziecka (np. godność, cześć, zdrowie), powodujące szkody, cierpienie, krzywdy moralne lub zakłócające optymalny rozwój dziecka.

NAUCZYCIELU!

Jeśli podejrzewasz, że jakieś dziecko jest krzywdzone, bądź ostrożny w swych ocenach, lecz nie lekceważ żadnego sygnału!

Jeśli zwróciło się do Ciebie dziecko krzywdzone, docień Jego odwagę i zaufanie. Staraj się Je przekonać, że nie pozostaje samo, a Ty zrobisz wszystko, by mu pomóc.

Pamiętaj! Nie jesteś sam. Sięgnij po pomoc placówek/instytucji działających w obszarze wspierania rodziny, szkoły, przeciwdziałania przemocy w rodzinie.



Placówki/instytucje lokalne - działające w powiatach i gminach:

- PLACÓWKI OPIEKI SPOŁECZNEJ
- MIEJSKIE/GMINNE KOMISJE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
- OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ
- CENTRA POMOCY RODZINIE/PORADNIE RODZINNE
- PORADNIE PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNE
- ŚWIETLICE SOCJOTERAPEUTYCZNE I ŚRODOWISKOWE
- PLACÓWKI SŁUŻBY ZDROWIA
- KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE
- ORGANIZACJE POZARZĄDOWE: STOWARZYSZENIA, FUNDACJE...
- JEDNOSTKI POLICJI, PROKURATURY, SĄDY
- URZĘDY MIAST/GMIN
- KURATORIUM OŚWIATY
- CENTRUM/OŚRODKI EDUKACJI NAUCZYCIELI
- OŚRODKI DORADZTWA METODYCZNEGO



Placówki /instytucje krajowe:

- RZECZNIK PRAW DZIECKA
- KOMITET OCHRONY PRAW DZIECKA
- OGÓLNOPOLSKIE POGOTOWIE DLA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE „NIEBIESKA LINIA”
- FUNDACJA „DZIECI NICZYJE”
- FUNDACJA „KIDPROTECT”
- CENTRUM PRAW KOBIET
- ...

SZCZEGÓLNE INFORMACJE NA TEMAT KOMPETENCJI POSZCZEGÓLNYCH INSTYTUCJI/PLACÓWEK ORAZ ICH DANE TELEADRESOWE ZNAJDZIESZ W INTERNECIE